

A photograph of two elderly individuals, a woman on the left and a man on the right, sitting at a wooden table. They are engaged in a board game with colorful pieces (yellow, green, red, blue) on a yellow board. The woman is wearing a blue sweater and glasses, and the man is wearing a red sweater and glasses. The background shows a wall with several framed photographs. A large red and green graphic overlay is on the right side of the image.

Waardecreatie door
wetenschappelijk
onderzoek

Jaarverslag wetenschappelijk onderzoek 2020

The logo for Amarant, featuring the word "Amarant" in a red, italicized serif font, with a red curved line underneath it, all set against a light blue circular background.

Amarant

jouw leven, jouw mogelijkheden

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Algemeen	4
2.1 Randvoorwaardelijke ontwikkelingen	4
2.2 Nieuwe vormen van en initiatieven voor kennisdeling	4
2.3 Nieuwe projecten	5
2.4 Interne publicaties en presentaties in 2020	6
3. Onze duurzame samenwerkingsverbanden	7
3.1 Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking	7
3.2 Academische Werkplaats GOUD	9
3.3 Master Organisatiewetenschappen, Tilburg University	10
Appendix I:	
Visie op Wetenschappelijk Onderzoek (WO) binnen Amarant	11

1. Inleiding

Het jaar 2020 stond voornamelijk in het teken van de COVID-19-crisis. Met man en macht hebben we ons binnen Amarant ingezet om de besmettingsgraad zo laag mogelijk te houden terwijl ondertussen de zorg moest doorgaan, soms onder zeer ingewikkelde omstandigheden. Maar er gebeurden ook mooie dingen: lijntjes werden korter en alle aandacht ging uit naar het primaire proces. We sloten aan bij de vragen van teams en speelden daar op in. Alles wat niet direct bijdroeg aan goede zorg, werd getemporiseerd. De koers van eenvoud en verbinding die we al eerder hadden ingezet, werd hierdoor versterkt.

De coronacrisis zorgde enerzijds voor vertraging van wetenschappelijke onderzoeken, bijvoorbeeld omdat dataverzameling werd stilgelegd. Anderzijds zagen we dat COVID-19 gerelateerde projecten snel van de grond kwamen. We kregen in samenwerking met onze partners snel beschikking over wetenschappelijke kennis over COVID-19. Zo heeft de Associatie van Academische Werkplaatsen binnen korte tijd relevante COVID-19 gerelateerde vragen vanuit de zorgpraktijk kunnen beantwoorden. De COVID-19 crisis onderstreepte zo het belang van continue kennisontwikkeling en kennisdeling binnen het steeds veranderende zorglandschap.

In dit jaarverslag geven we een beeld van de voortgang en resultaten van wetenschappelijk onderzoek in het afgelopen jaar binnen Amarant. Allereerst blikken we terug op een aantal algemene zaken. Daarna laten we per samenwerkingsverband de resultaten zien.

2. Algemeen

2.1 Randvoorwaardelijke ontwikkelingen

Werkgroep OIO (Onderzoek, Innovatie, Leren & Ontwikkeling)

Het blijven prikkelen van elkaar met nieuwe kennis is niet alleen van belang voor de kwaliteit van zorg, maar ook voor de persoonlijke en professionele groei van onze medewerkers. Zo verhogen we het werkplezier en houden we bevlogen medewerkers in huis. Ook voor de organisatie als geheel is dit van belang: het helpt ons om flexibel en wendbaar om te gaan met veranderingen die van buiten én binnen de organisatie op ons afkomen.

Om kennisontwikkeling, kennisdeling en het benutten van kennis in onze organisatie te vergroten, hebben een aantal collega's die zich bezig houden met onderzoek, innovatie en/of leren & ontwikkelen in 2020 de krachten gebundeld. Samen werkten zij aan een overkoepelende visie op de Lerende Organisatie, inclusief benodigde randvoorwaarden en adviezen voor implementatie. Inmiddels is er een formeel akkoord voor deze visie. In 2021 zal de werkgroep de eerste stappen ondernemen om de visie te presenteren en implementeren binnen Amarant.

Meer informatie

Voor meer informatie kun je contact opnemen met

Paul Raaijmakers (manager Amarant Academie) paul.raaijmakers@amarant.nl

2.2 Nieuwe vormen van en initiatieven voor kennisdeling

Online Kennisfestival

Het jaarlijkse onderzoekssymposium werd in 2020 omgedoopt tot het 'Kennisfestival'. Door de coronamaatregelen kon een live-bijeenkomst niet plaatsvinden en moesten we andere manieren vinden om kennis met elkaar te delen. Op 23 juni 2020 namen ruim 130 mensen deel aan twaalf inspirerende online sessies tijdens het Online Kennisfestival. Daarmee was het een meer dan geslaagde middag van kennisuitwisseling! Op dit moment is de editie van 2021 in voorbereiding. We bekijken hoe we deze laagdrempelige vorm van kennisdeling een vervolg kunnen gaan geven, in lijn met de visie op de lerende organisatie.

Meer informatie

Voor meer informatie over het Kennisfestival kun je contact opnemen met

Eugene van Groenendael (eugene.van.groenendael@amarant.nl) of

Moniek Voermans (moniek.voermans@amarant.nl)

Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen

Binnen de Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen bundelen acht academische werkplaatsen hun krachten. Samen dragen ze bij aan het verbeteren van de kwaliteit van zorg en ondersteuning aan mensen met beperkingen in de langdurige zorg en aan het verbeteren van hun positie

in de samenleving. Eind 2020 is de samenwerking van alle partners binnen deze associatie vastgelegd in een officiële samenwerkingsovereenkomst. Omdat Amarant deel uitmaakt van twee van de aangesloten academische werkplaatsen (namelijk de Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking en de Academische Werkplaats GOUD) is Amarant ook onderdeel van deze associatie. In 2020 heeft de associatie zich ingezet om vragen van zorgorganisaties over het corona-virus of de gevolgen daarvan te beantwoorden. Wetenschappers vanuit deze associatie hebben daarvoor recente wetenschappelijke kennis uit binnen- en buitenland gebundeld en gepubliceerd op de website van de associatie.

Meer informatie

Voor meer informatie zie: <https://www.academischewerkplaatsen-vb.nl/>

2.3 Nieuwe projecten

Virtual Reality

Mede dankzij financiering van zorgkantoor VGZ heeft Amarant per 2021 de mogelijkheid om behandeling te bieden met 'Virtual Reality' (VR). VR is een techniek waarbij in een virtuele omgeving de echte wereld wordt nagebootst. Binnen deze omgeving kunnen de cliënt en zijn/haar behandelaar werken aan de behandeldoelen van de cliënt.

Van januari t/m september 2021 zal VR in pilotvorm in de praktijk worden ingezet. Hiervoor zijn vijf behandelaren opgeleid die ieder 4 uur per week beschikbaar zijn voor VR behandeling. In deze pilot richten we ons op de behandeling van angststoornissen en willen we onderzoeken of cliënten met een (lichte) verstandelijke beperking ook profiteren van de voordelen die op VR gebaseerde therapieën bieden.

Meer informatie

Voor vragen of het aanmelden van cliënten van Amarant voor een VR behandeling kun je contact opnemen met het secretariaat van het therapeutisch centrum (secretariaat@Amarant.nl)

2.4 *Interne publicaties en presentaties in 2020*

- **Bink, Daniëlle** (2020). Slaapervaringen van jongeren met een LVB. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Van den Boom, Glenn** (2020). Acceptatie van zorgtechnologie. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Celik, Merve** (2020). Partnership met ouders op de Eilenbergstraat (CPI Amarant/Fontys). Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- Diverse studenten vanuit CPI Amarant/Fontys (2020). Thuisbegeleiding vanuit KDC Kobalt. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- Diverse studenten vanuit CPI Amarant/Fontys (2020). Optimaliseren van de ontwikkeling van een kind. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- Diverse studenten vanuit CPI Amarant/Fontys (2020). Het beginproces van nieuwe cliënten op het ODC verbeteren. **M. van de Jonckheyd, Frans & Nap, Nel** (2020). Breder kijken en handelen door zorgteams. Een participatief onderzoek. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Kerstens, Maartje & Dekkers, Femke** (2020). Samenwerken is waar communicatie begint (CPI Amarant/Fontys). Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Lambregts, Rick** (2020). Digi-contact: de implementatie. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Van den Langenberg, Nard** & studenten (2020). MZIN Amarant/Fontys. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Ridderstaat, Jamilene** (2020). 'Praten kan ik niet, maar communiceren kan ik wel!' (CPI Amarant/Fontys). Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Simons, Rianne** (2020). Technologie, spanning en onderzoek in de begeleiding van mensen met een EVB+. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Toonen, Xelle & Jeunet, Nicole** (2020). Dit ben ik. Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Vogelesang, Joep** (2020). Social media als onderdeel in de dagelijkse begeleiding (CPI Amarant/Fontys). Mondelinge presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.

3. Onze duurzame samenwerkingsverbanden

Om goed onderzoek te kunnen doen, heeft Amarant duurzame samenwerkingsrelaties met een aantal hogescholen en universiteiten. Samen werken we aan **kennisontwikkeling, kennisdeling én implementatie** van deze kennis voor betere zorg en verhoogde kwaliteit van leven voor onze cliënten. Dit doen we door onze eigen medewerkers de mogelijkheid te bieden om onderzoek te doen én door het samenwerken met studenten en onderzoekers van deze hogescholen en universiteiten.

	<i>Naam partner</i>	<i>Lopende projecten binnen Amarant (en interne onderzoeker)</i>	<i>Contactinformatie</i>
	Academische Werkplaats GOUD , Erasmus MC, Rotterdam	GOUD X: 10 jaar later (Marleen de Leeuw) Afbouw antipsychotica Metabool effect van krachttraining bij mensen met een VB	https://goudonbeperktgezond.nl/
	Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking , Tranzo, Tilburg University	Gelijke kansen, reële mogelijkheden: arbeidsparticipatie van mensen met een VB (Moniek Voermans) Samen werken aan wat werkt: Zelfbepaling bij mensen met EMB (Mirjam Zijlmans) Webtool wegingskader vrijheidsbeperkende maatregelen	https://www.tilburguniversity.edu/nl/onderzoek/instituten-en-researchgroepen/tranzo/academischewerkplaatsen/awlvb
	Master Organisatie-wetenschappen Tilburg University	Jaarlijks worden binnen Amarant één of twee masterstudenten als management trainee aangesteld die naast hun stage een afstudeeronderzoek uitvoeren.	Marianne Weekers (marianne.weekers@amarant.nl)
	Fontys Hogescholen, Tilburg & Eindhoven	Centrum voor Pedagogische Innovatie (CPI Amarant): Diverse onderzoeken door studenten naar samenwerking met ouders Multidisciplinair ZorgInnovatie Netwerk (M-ZIN Amarant): Samen leren, onderzoeken en innoveren binnen 9 woonvoorzieningen en twee paramedische vakgroepen (Nard van den Langenberg)	Jeroen Pijpers (CPI) (jeroen.pijpers@amarant.nl) Anja van Seggelen (M-ZIN) (anja.van.seggelen@amarant.nl)

3.1 *Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking*

COVID-19 gerelateerde onderzoeken

Tijdens de eerste lockdown in het voorjaar van 2020 zijn er vanuit de Academische Werkplaats Leven met een Verstandelijke Beperking drie studies gestart om de impact van het coronavirus voor mensen met een verstandelijke beperking, hun begeleiders en hun naasten in kaart te brengen. In het najaar van 2020 hebben deze drie studies een vervolg gekregen. Op diverse manieren heeft Amarant aan deze onderzoeken bijgedragen.

- Een aantal medewerkers van Amarant deelde ervaringen met de onderzoekers in de eerste fase van het onderzoek naar begeleiders.
- Een onderzoeker vanuit Amarant (Moniek Voermans) heeft in de eerste fase actief meegewerkt aan het onderzoek naar de ervaringen van mensen met een verstandelijke beperking zelf. Het vervolgonderzoek bij mensen met een verstandelijke beperking wordt momenteel door haar uitgevoerd. Zij volgt gedurende langere tijd een aantal cliënten die in het afgelopen jaar hun werk of dagbesteding geheel of gedeeltelijk zijn kwijt geraakt. Op die manier wil zij in beeld brengen hoe het verlies van werk of dagbesteding, in deze tijd, hun leven beïnvloedt.

Meer informatie

Voor meer informatie kun je contact opnemen met Moniek Voermans (moniek.voermans@amarant.nl)

Publicaties en presentaties (met betrokkenheid vanuit Amarant)

- Embregts, P.; Van den Boogaard, K.; Frielink, N.; **Voermans, Moniek**; Thalen, M. & Jahoda, A. (2020) A thematic analysis into the experiences of people with a mild intellectual disability during the COVID-19 lockdown period. *International Journal of Developmental Disabilities*.
<http://doi.org/10.1080/20473869.2020.1827214>
- Giesbers, S.; **Voermans, Moniek**; van den Bogaard, K.; Taminau, E. & Embregts, P. (2020). Kwalitatief onderzoek; uitdagend onderzoek! Workshop tijdens de Researchdag Associatie van Academische Werkplaatsen Verstandelijke Beperkingen, Rotterdam, 16 januari.
- Oudshoorn, Cathelijn & Heerkens, Lucienne (2020). E-health in tijden van COVID-19. Mondeling presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- **Voermans, Moniek**; Taminau, E.; Giesbers, S. & Embregts, P. (2020) The value of competitive employment: In-depth accounts of people with intellectual disabilities. *Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities*. <http://doi.org/10.1111/jar.12802>

3.2 Academische Werkplaats GOUD

Promotie Pauline Hamers

Op woensdag 4 november 2020 heeft Pauline Hamers haar proefschrift 'Shine a light on depressive symptoms in adults with intellectual disabilities – Diagnostics and non-pharmacological treatment' succesvol verdedigd aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam. In opdracht van Amarant en de academische werkplaats GOUD (Erasmus MC) deed zij promotieonderzoek naar het effect van lichttherapie op depressieve klachten bij mensen met een verstandelijke beperking. De promotie, die eigenlijk in mei 2020 zou plaatsvinden, werd vanwege de corona maatregelen uitgesteld. De verdediging mocht helaas maar door een beperkt aantal personen worden bijgewoond, maar was via een livestream voor iedereen toegankelijk.

Als eindproduct van het proefschrift van Pauline is een handreiking ontwikkeld voor het gebruik van lichttherapie in de praktijk.

Meer informatie

Ben je geïnteresseerd in deze handreiking of in een exemplaar van het proefschrift van Pauline, dan kun je contact opnemen met Heidi Hermans (heidi.hermans@amarant.nl) of met de implementatiecoaches van GOUD:

Rian Kluyt (rian.kluyt@amarant.nl) en Eline van Beerendonk (eline.van.beerendonk@amarant.nl).

Voortgang 'GOUD 10 jaar later' (GOUD-X)

Door de coronamaatregelen is de dataverzameling voor het project 'GOUD X' helaas uitgesteld. Alles was in gereedheid gebracht om de gezondheid van de oud-deelnemers aan de eerste GOUD-studie (in 2010) in te gaan meten. In 2020 hebben al enkele testen bij cliënten op 't Hooge Veer kunnen plaatsvinden. Inmiddels is bekend dat in elk geval 83% van de oud-deelnemers binnen 't Hooge Veer deel zal nemen aan de nieuwe metingen. Promovenda Marleen de Leeuw hoopt in 2021 de metingen door te starten.

Meer informatie

Voor meer informatie over GOUD-X kun je contact opnemen met Marleen de Leeuw (marleen.de.leeuw@amarant.nl)

Het bevorderen van een gezonde leefstijl bij mensen met een verstandelijke beperking

Sinds de start van GOUD is veel wetenschappelijke kennis vergaard over de gezondheid bij mensen met een verstandelijke beperking en hoe een gezonde leefstijl (b.v. slaap, gezonde voeding en beweging) bevorderd kan worden. De COVID-19-crisis heeft opnieuw benadrukt hoe belangrijk het bevorderen van een gezonde leefstijl is. Daarom hebben verschillende professionals binnen Amarant in 2020 de handen ineen geslagen om een gezonde leefstijl bij mensen met een verstandelijke beperking te bevorderen. Onder andere fysiotherapeuten, bewegingsagogen, logopedisten en verpleegkundigen zullen dit in samenwerking met de implementatiecoaches van GOUD verder gaan uitwerken in 2021.

Meer informatie

Voor meer informatie kun je contact opnemen met Rian Kluyt (rian.kluyt@amarant.nl), Eline van Beerendonk (eline.van.beerendonk@amarant.nl) of Daniëlle Bink (daniëlle.bink@amarant.nl)

Publicaties en presentaties (met betrokkenheid vanuit Amarant)

- Hamers, Pauline; Festen, D.; Bindels, P. & Hermans, Heidi (2020) The effect of bright light therapy on depressive symptoms in adults with intellectual disabilities: Results of a multicentre randomized controlled trial. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities. <http://doi.org/10.1111/jar.12770>
- De Leeuw, Marleen; Knulst, M.; van Bruggen, M. & van Maurik, M. (2020). GOUD-X. Mondeling presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.
- Mogendorff, Karen & Bakker, Anna (2020). Clientparticipatie bij de Academische Werkplaats GOUD, nu en in de toekomst. Mondeling presentatie tijdens online Kennisfestival Amarant.

3.3 Master Organisatiewetenschappen, Tilburg University

Afstudeeronderzoek Joyce van Dongen

Joyce heeft onderzoek gedaan naar wederzijdse kennisdeling tussen studenten en medewerkers (van Amarant) binnen het leernetwerk van M-ZIN (zie paragraaf 3). Uit haar onderzoek is onder andere gebleken dat voor het delen van kennis een actieve bijdrage van zowel de studenten als de medewerkers nodig is en dat wederzijdse kennisdeling makkelijker ontstaat tijdens spontane interactiemomenten. Daarnaast blijkt dat het bieden van emotionele steun aan studenten van belang is bij het leren.

Afstudeeronderzoek Tanicha Bakx

Tanicha heeft onderzocht wat de effecten van multidisciplinaire samenwerking binnen Amarant zijn en hoe Amarant multidisciplinaire samenwerking kan verbeteren. Het multidisciplinair werken wordt door medewerkers positief ervaren omdat het helpt een probleem van verschillende kanten te bekijken. Het kan soms echter ook voor onduidelijkheden zorgen, b.v. over de taakverdeling of verantwoordelijkheden. Medewerkers ervaren dat een multidisciplinair team in staat is sneller een beslissing te nemen, maar zien ook organisatorische barrières (b.v. plannen van overleg). Het creëren van wederzijds begrip en het zoeken naar consensus wordt als belangrijk ervaren voor een goede samenwerking.

Meer informatie

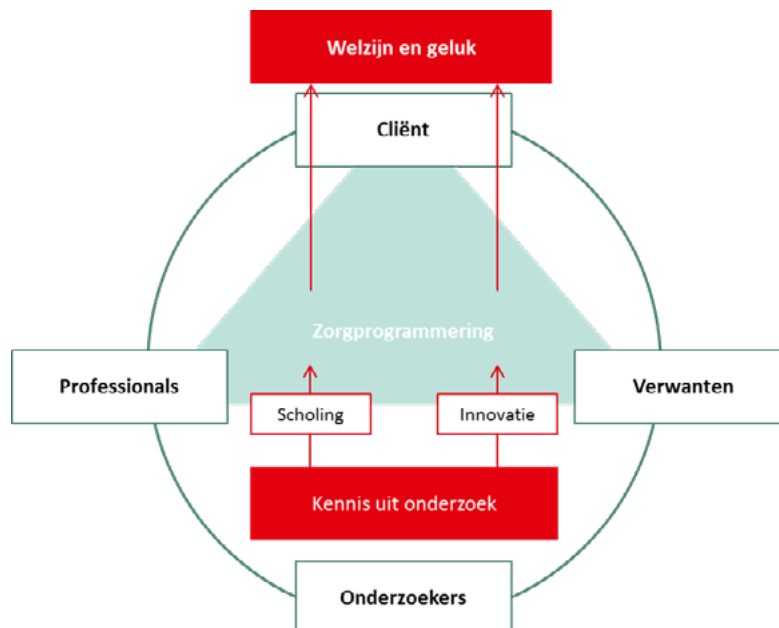

De samenvattingen en de volledige scripties van Tanicha en Joyce zijn te vinden via de mediatheek van Amarant: <https://amarant.auralibrary.nl/auraicx.aspx>

Appendix I: Visie op Wetenschappelijk Onderzoek (WO) binnen Amarant

De missie van Amarant is het bieden van de **best passende zorg** aan mensen met een verstandelijke beperking (VB), autisme of niet-aangeboren hersenletsel (NAH) om hun problemen te verminderen, en hun zelfredzaamheid en kwaliteit van leven te vergroten. Om onze cliënten een duurzaam en effectief (**evidence-based of practice-based**) zorgaanbod te kunnen bieden zijn innovatie en het doen van (wetenschappelijk en praktijkgericht) onderzoek noodzakelijk.

Eén van de strategische keuzes van Amarant is het **werken met zorgprogramma's**, waarin (wetenschappelijk onderbouwde) modules staan beschreven. Volgens deze modules wordt de zorg aan cliënten vormgegeven in samenwerking met de cliënt en zijn of haar verwanten. Daarom worden binnen Amarant vanuit de **zorgcirkel** (zie *figuur 1*) kennislacunes gesignaleerd en van daaruit wetenschappelijk (evidence-based) of praktijkgericht (practice-based) onderzoek geïnitieerd en uitgevoerd. Daarbij is specifieke aandacht voor **implementatie en borging**. De ontwikkelde kennis draagt bij aan de verbetering van zorg en de vergroting van het **welzijn en geluk** van cliënten.

Figuur 1

Over Amarant

Amarant helpt mensen met een (verstandelijke) beperking, autisme of hersenletsel om hun mogelijkheden optimaal te benutten. Met ruim 5.000 medewerkers en 1.800 vrijwilligers dragen we dag in dag uit bij aan het welzijn en geluk van ruim 6.000 cliënten en hun verwanten in heel Noord-Brabant. Naast een breed aanbod aan zorg- begeleiding en behandeling aan huis of met verblijf- biedt Amarant volop mogelijkheden op het gebied van dagbesteding, leren, werken en vrije tijd.

Meer informatie

Meer informatie vind je op
www.amarant.nl

Postbus 715
5000 AS Tilburg

www.amarant.nl